

Hva er samledelse? Hvordan styrke ledelse gjennom rolleforståelse, kommunikasjon og helhetsansvar

Kirkefagdager Sør-Hålogaland bispedømme

Bodø, 23. april 2026

Stephen Sirris, prost Vestre Aker/professor 2 MF

Å ro i samme retning

Rolleforståelse og samledelse mellom to arbeidsgiverlinjer
i Den norske kirke

STEPHEN SIRRIS

professor II ved MF Vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn

stephen.sirris@mf.no ORCID 0000-0003-0764-8195

S
J
L
T

Scandinavian Journal for
Leadership & Theology

2025
volume 12
www.sjlt-journal.com
ISSN: 1894-7875

Samledelse på tre arenaer.

Ledelsesutvikling som samskapt læring i en organisasjon med to
arbeidsgiverlinjer

Stephen Sirris

MF vitenskapelig høyskole

Samledelse – lokalkirkelig lederskap på tvers av to arbeidsgiverlinjer

DEN NORSKE KIRKE: Kan frigjøre krefter for å nå lokalsamfunnene med evangeliet i
ord og handling.

VARTLAND

© 12.11.2025 - 10:14

meninger

Samledelse frigjør krefter i lokalkirka

- Hovedsak: Beholde to arbeidsgiverlinjer
- Behovet for mer og bedre koordinering mellom dem
- Begrepet «samledelse» ble foreslått i komitearbeidet, ikke utredet – men valgt (!)
- Samledelse er ikke definert (!)
- Samledelse er én bro – av flere - som åpner for koordinert samspill og strategisk utvikling på tvers av kirkens to arbeidsgiverlinjer
- «Samledelse brukes ukvalifisert

Bakgrunn

«Selv om ikke alle deler av vedtaket i sak KM 10/22 vil bli realisert, har prosessen bidratt til et sterkere fokus på samarbeid mellom arbeidsgivere og rådsorganer, samt behovet for faglig ledelse av alle arbeidstakergrupper i kirken. **Begrepet samledelse er blitt positivt mottatt.** Dette må utredes nærmere hvordan samledelse kan utøves, og hvordan den kan gi grunnlag for å bygge ut lokale ordninger og avtaler innenfor rammen av dagens arbeidsgiverorganisering.» (Kirkerådet 2023b, s. 21)

Sam-ordene (koordineringstyper)

Koordinere: Skape sammenheng mellom spesialiserte oppgaver, styrke helhet, “limet” i organisasjonen

Samvirke: Samspillet mellom embetslinjen (biskop, prost og prest) og de folkevalgte rådene (kirkemøte, bispedømmeråd, fellesråd/menighetsråd)

Samordning: Prosesser hvor aktører pålegges å tilpasse til atferd til hverandre for å løse en felles oppgave eller oppnå felles resultat: Struktur, formalisering, lov- og regelverk. Kan vedtas

Samarbeid: Prosesser hvor aktørene frivillig tilpasser sin atferd. Kultur, relasjon, kommunikasjon, «lirke det til». Kan ikke vedtas

Samledelse: Ledere skaper i fellesskap oppslutning om målrettet og meningsfullt samspill

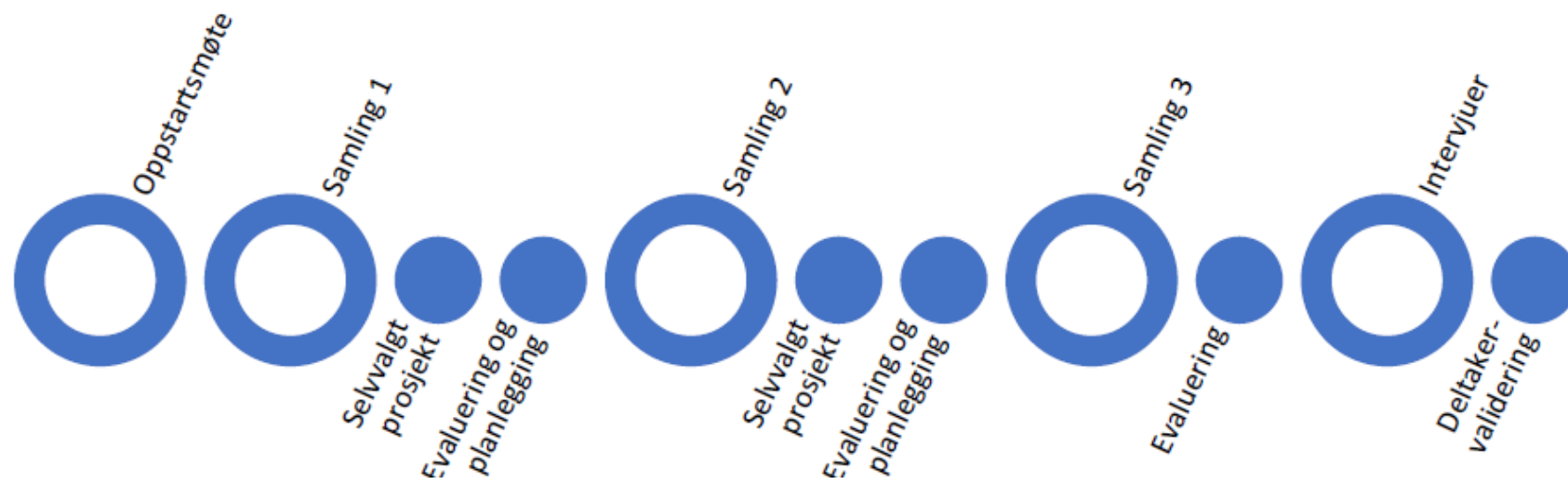
Alle koordineringstypene trengs fordi aktørene er ressurs- og oppgaveavhengige av hverandre (Jacobsen & Vabo, 2024, s. 13). Enhver koordinering er IKKE samledelse.

Eksempler – koordineringstyper for ledere

Eksempel	Samordning	Samarbeid	Samledelsespraksiser	Samledelse
<i>Felles Lederforum (prostnivå)</i>	Planlagt struktur	Arbeidsfordeling, koordinering, gi rom for hverandres kompetanser		Saksliste, samsnaking, møteledelse, verdisyn, respekt
<i>Medarbeiderundersøkelse</i>	Vedtatt av begge linjer	Proessen		Informasjon, presentasjon, oppfølging
<i>Felles samling for alle menighetsråd</i>	Vedtatt av begge linjer	Proessen, praktisk gjennomføring, innhold		Design, regi, møteledelse, oppfølging
<i>Felles ledermøte (bispedømmenivå)</i>	Vedtatt av begge linjer	Ulike aktører bidrar med hver sin kompetanse		Design, regi, møteledelse
<i>Konflikthåndtering</i>	HMS-ansvar	Informasjon, beslutninger, verdier		Tett samhandling, informasjonsflyt, forståelse, løsninger
<i>Felles allmøte</i>	Vedtatt av begge linjer	Innhold og arbeidsfordeling		Fremstår som 1 felles ledelse
<i>Felles ferieplanlegging</i>	Felles frist, avklaring i stab	Dele informasjon		Presentere
<i>Felles prostisamling</i>	Vedtatt	Booking, arbeidsgruppe		Enighet, fremstår som «felles prosjekt»

Et lokalt prosjekt for å utvikle samledelse

- Proses – flere samlinger
- Innledninger
- Summing parvis, grupper, plenum
- Kafedialog
- Hjemmelekser/lokalt prosjekt
- Presentasjoner ved deltakerne

Læring – endre atferd og tenkemåter

Læring i lederutvikling

«Samledelse er samhandlingen ledere må få til for å ivareta et felles ledelsesansvar, sikre en felles ledelsespraksis og fremstå som én ledelse utad.» (Wadel, 2017, s. 54)

- Utgangspunkt i å løse konkrete utfordringer
- Aktive deltakere gjennom hele prosessen
- Lokalt forankret og tilpasset

Samskapt læring

Henger sammen med sentrale arbeidsoppgaver

Prioriterer teoretisk refleksjon og samtale om praksis

Gir mulighet for jevnlig tilbakemeldinger og erfaringsdeling

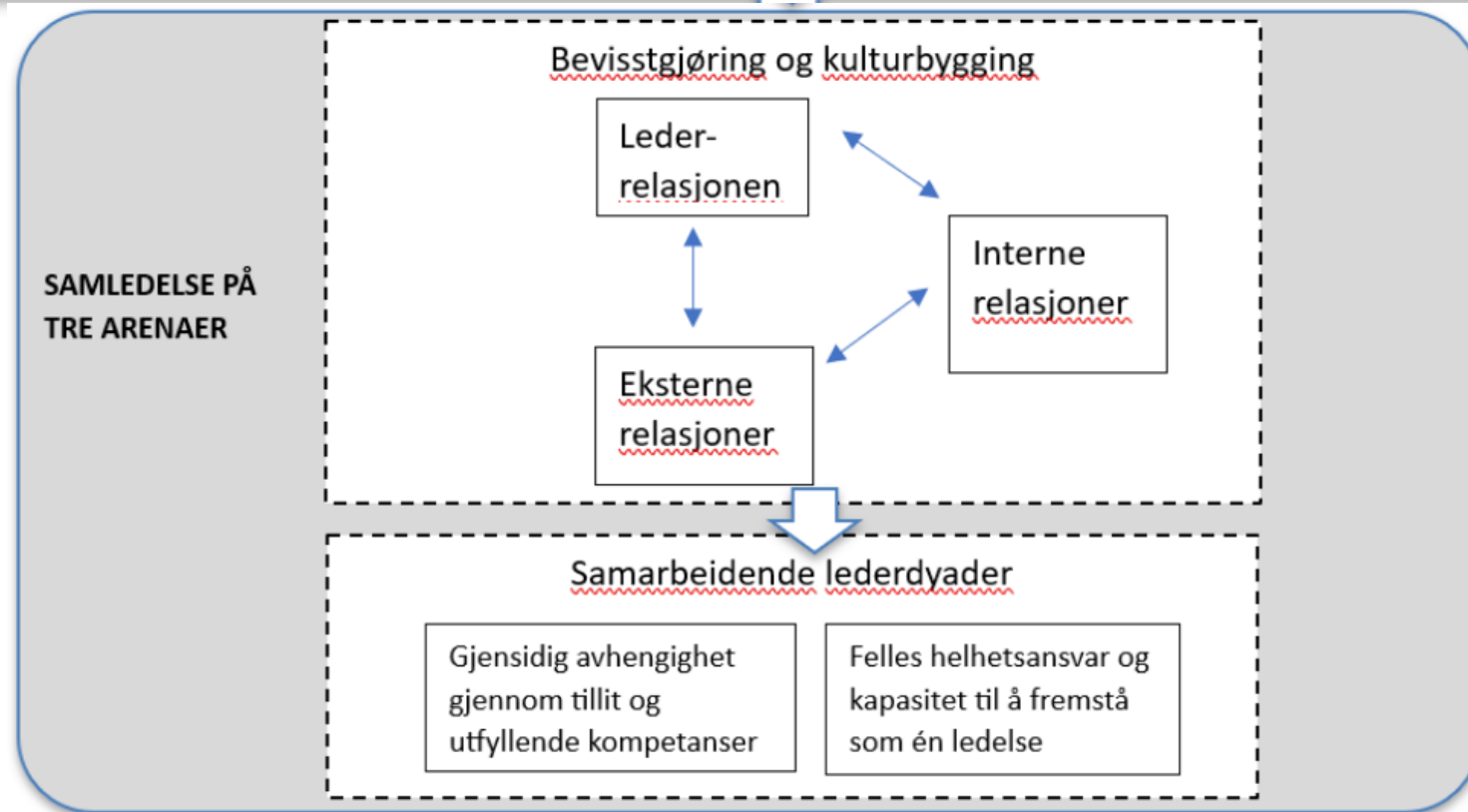
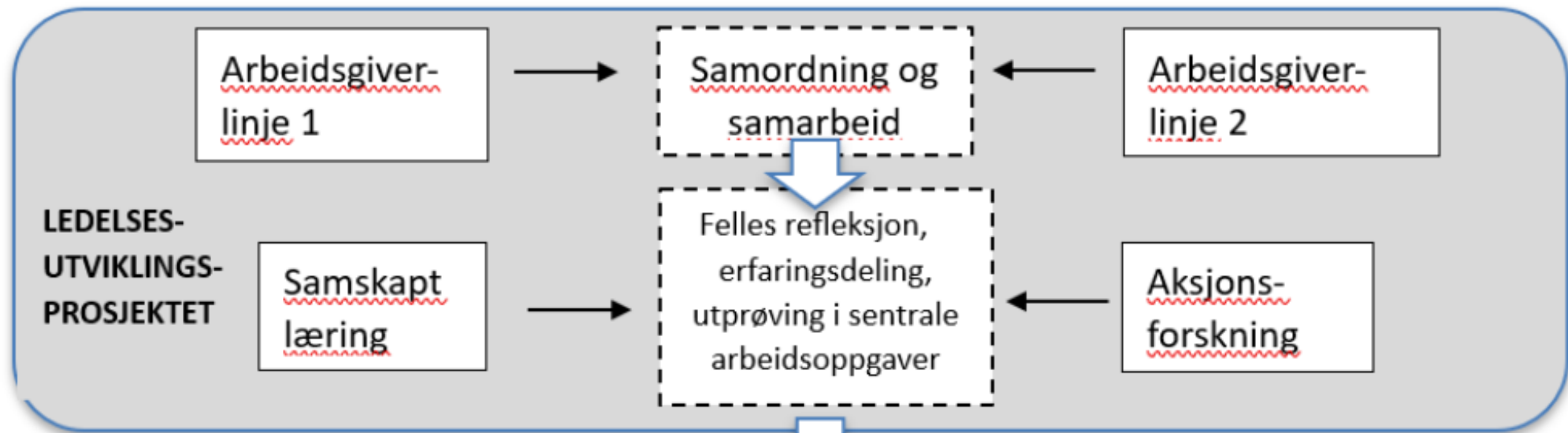
Samledelse på tre arenaer

	Må Dette vil vi oppnå	Verdier Disse verdiene skal prege vår samledelse	Tiltak Dette må vi konkret gjøre for å komme dit (begynne med/slutte med)	Ressurser Dette har vi eller trenger vi for å nå målet	Barrierer Disse utfordringene må vi være oppmerksomme på
I relasjon mellom sokneprest og daglig leder (prost/kirkeverge)					
I sokneprests og daglig leders relasjon til stab og menighetsråd (prost/kirkeverges relasjon til ansatte/fellesråd)					
I kirka i prostiet					

Samledelse på tre arenaer

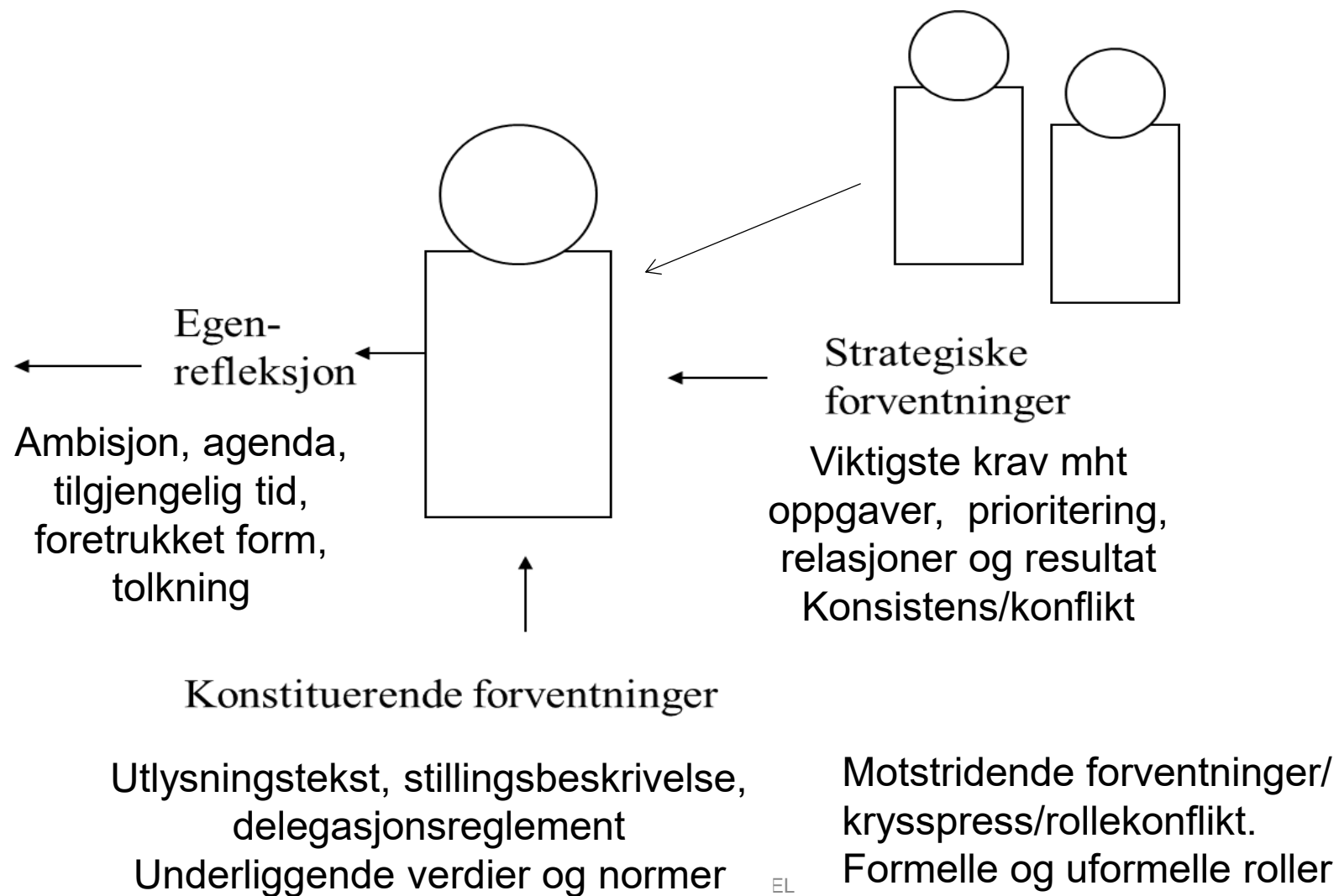
	Mål	Verdier	Tiltak	Ressurser	Barrierer
<i>I lederrelasjon (mellom sokneprest og daglig leder/prost og kirkeverge)</i>	<p>Økt trygghet, støtte og tillit</p> <p>Gjensidig respekt for hverandres fagområde</p> <p>Felles prioriteringer og mål</p> <p>Tid til dialog og informasjonsflyt</p>	<p>Åpenhet og ærlighet</p> <p>Tillit</p> <p>Respekt</p> <p>Tydelighet</p> <p>Løsningsorientering</p>	<p>Aktivt involvere hverandre</p> <p>Våge å ta opp vanskelige ting og saker,</p> <p>Lære av hverandre</p> <p>Være lojale mot hverandre</p>	<p>God relasjon</p> <p>Erfaringer</p> <p>Kompetanser</p> <p>Arbeidskapasitet</p>	<p>To linjer</p> <p>Stabens historie</p> <p>Mye fravær</p> <p>Geografisk avstand</p> <p>Deltidsstillinger</p> <p>Tidspress</p> <p>Ulik arbeidsrytme og kontortid</p>

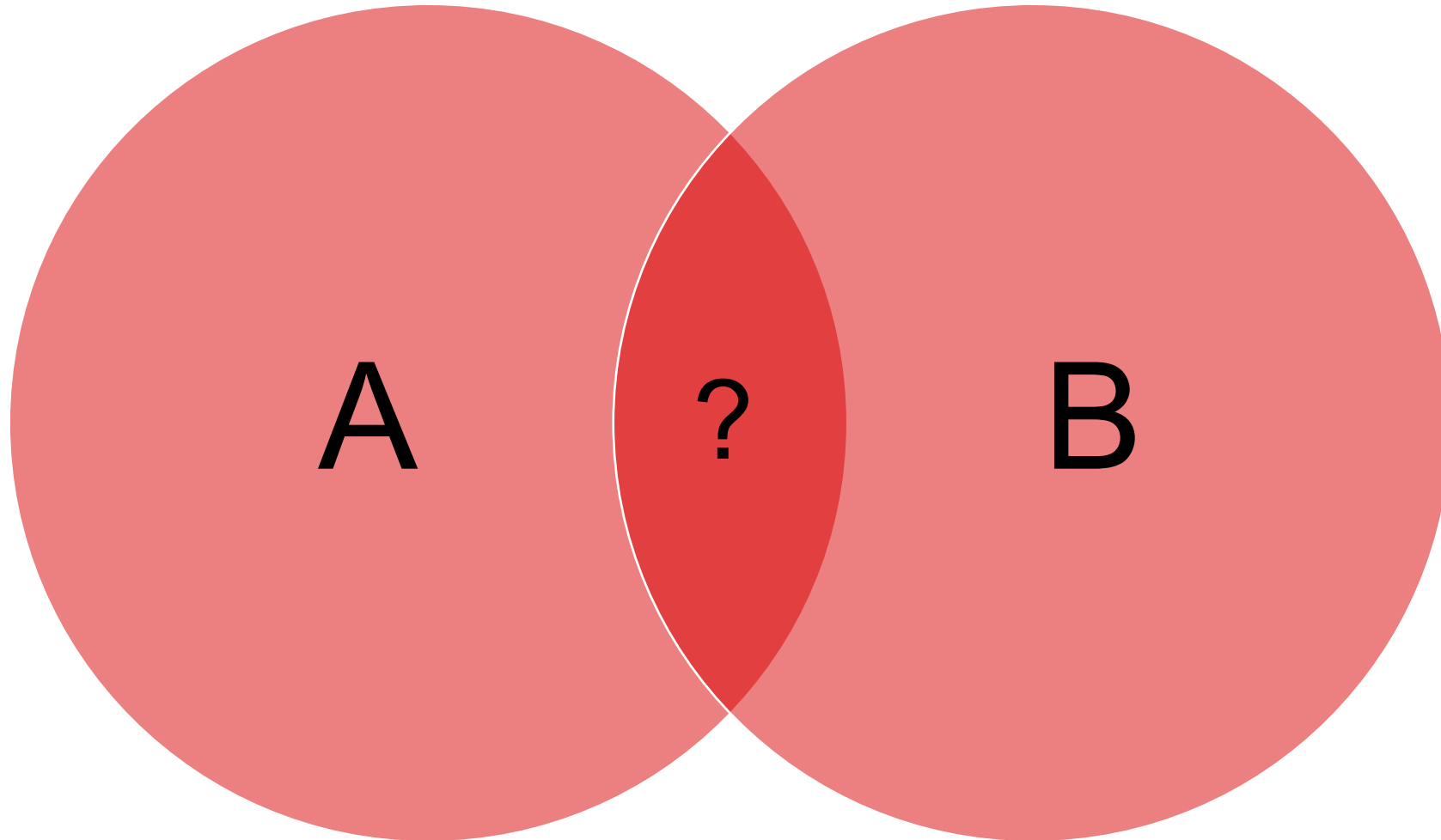
Hva er samledelse? (uavhengig av nivå/arbeidsgiveri)

- Prosess hvor to eller flere ledere sammen, formelt eller uformelt, skaper oppslutning om målrettet og meningsfullt samspill.
- Lederne identifiserer og utformer et delt rollerom ved å
  - 1) bygge rolleforståelse,
  - 2) samsnakke
  - 3) utvikle organisasjonen gjennom koordinert samarbeid eller samordning.
- Samledelse forutsetter og utvikler avklaring og anerkjennelse både av hverandres ansvarsområder og av et felles helhetsansvar.
- Lederne forstår seg selv og fremstår som én ledelse, også i intern uenighet. (Sirris, 2025, s. 88)

Rolle – sum av forventninger

Hva er ulikt og hva er felles mellom lederrollene?

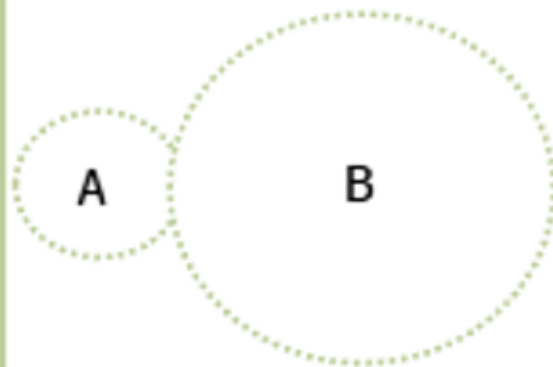

Fire typer par - rollekonfigurasjoner

Perfekt par

Dominans

Rivaler

Satellitter

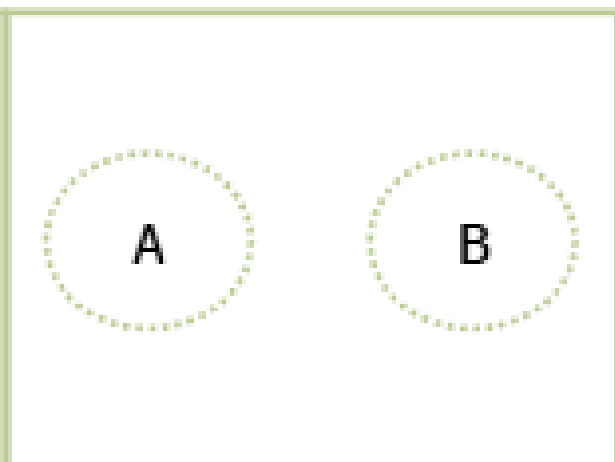
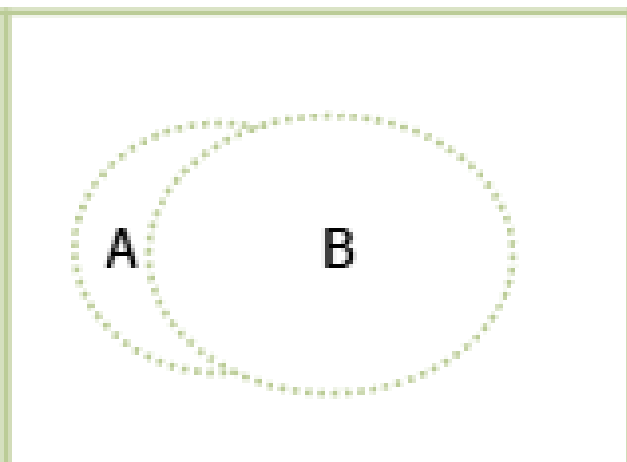
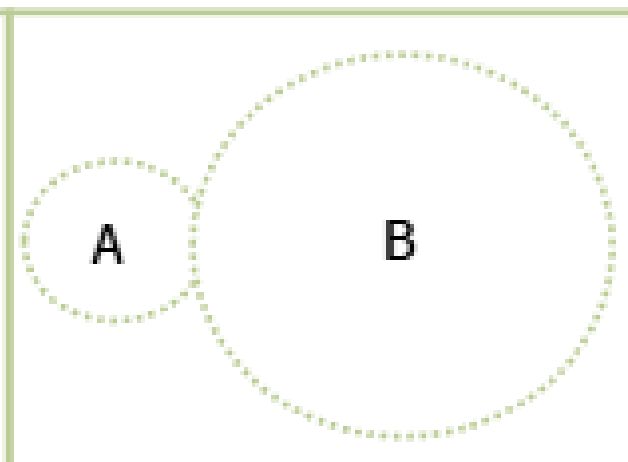
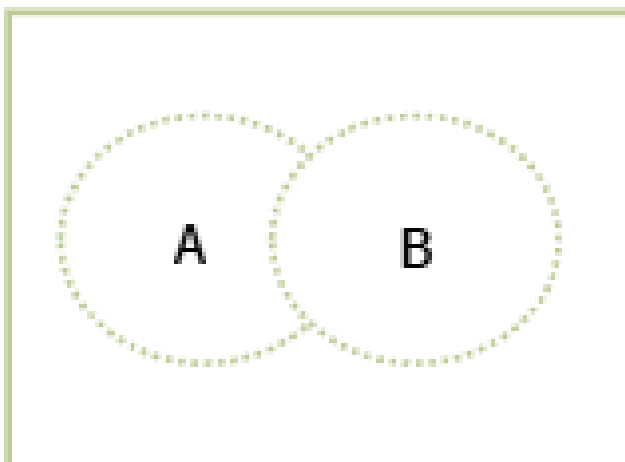
Perfekt par, dominans, rivaler eller satellitter?

Distribusjon
Ekvilibrium

Dominans
Ingen spesialisering

Duplikasjon
Ingen differensiering

Frakobling
Ingen komplementaritet

Spesialisering
Differensiering
Komplementaritet

Overbelastning
Misnøye
Ineffektivitet

Rivalisering
Konflikt
A mot B

Falle mellom to stoler
Ineffektivitet
Gå forbi hverandre

Duo eller dyade?

Lederpar som deler lederskap (Gibeau et al., 2020).

Duo (latin: to) brukes om musikkgrupper med to medlemmer, eksempelvis duett. Begges individualitet vektlegges.

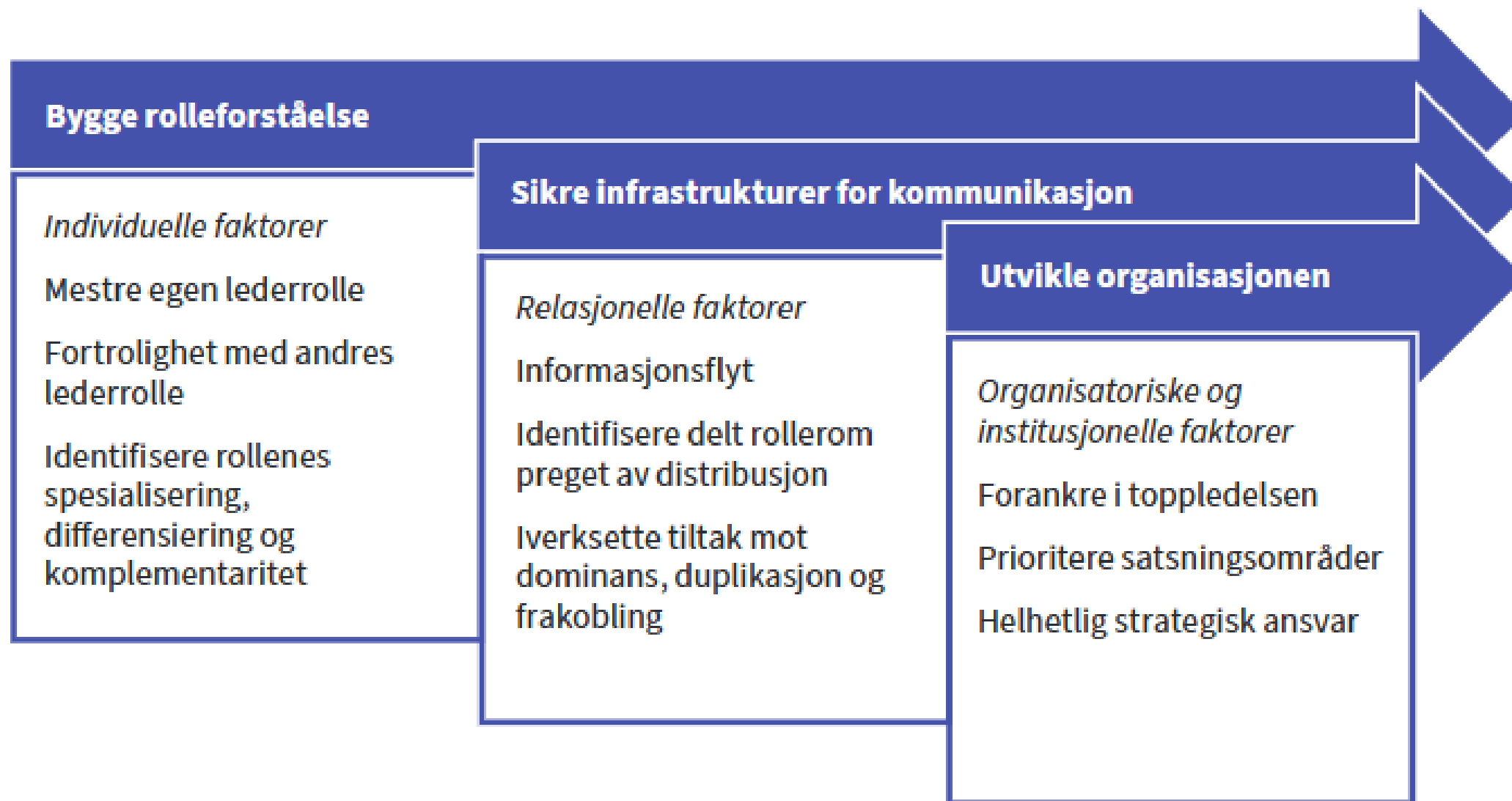

Dyade et faglig begrep som spesifikt betegner et lederpar i gjensidig avhengig forhold. Her betones felles ansvar og helheten.

Spekter: Dyadene har et tettere frivillig samarbeid, duoene er mer preget av pålagt samordning

Hva kan gjøres for å styrke samledelse?

1: Individuelle faktorer

- «Når man har overnattet med noen i telt, er det lettere å være ærlige med dem dagen etter.»
- «Like barn leker best, det er lettere å samarbeide med god personkjemi i utgangspunktet.»
- «Dette er del av jobben, uavhengig av likheter og ulikheter mellom oss.»
- «Ekteskapskurs»

Ærlighet

Åpenhet

Lyttende holdning

Samarbeidsorientering

Profesjonalitet

2. Relasjonelle faktorer

- Faste møtepunkter
- Gjensidig informasjonsflyt
- Tillit
- Investere i relasjonen

Samsnacking

- En prosess der partene snakker seg frem til et felles standpunkt
- Mål: lederne blir omforent, koordinert og samstemt før de møter andre. De fremstår som en samlet enhet utad.
- Innhold: Gjensidig oppdatering, informasjonsflyt og drøfting av saker i forkant for å unngå misforståelser og omkamper. Arena for metakommunikasjon; snakke om hvordan man samarbeider.
- Praktisk gjennomføring: Krever bevisst allokering av tid og prioritering av faste ledermøter. Digitale verktøy
- Effekt: Økt psykologisk trygghet i stabsfellesskapet fordi de ansatte opplever lederne som en trygg og tydelig enhet. Bygger felles rolleforståelse og et «felles vi» mellom lederne

3. Organisatoriske faktorer

- Noen må ta initiativ
- Prioritering av tid og ressurser
- Støtte fra overordnet
- Samlokalisering
- Kultur for utvikling
- Rolle-mentalisering: Se sin egen rolle utenfra og andres rolle innenfra
- Være rollemodeller

Samledelse er et spekter – begynn i det små 😊

Fem drivere for samledelse

1. Gjensidig tillit, respekt og anerkjennelse: En fundamental driver er utviklingen av en relasjon preget av åpenhet, ærlighet og respekt for hverandres ulike fagkompetanser og ansvarsområder – trygges i egen rolle, trygge den andre rolle
2. Kontinuerlig dialog og faste møtepunkter: Etablering av faste arenaer for «samsnakking» (å snakke seg frem til et felles standpunkt) sikrer nødvendig informasjonsflyt og gjør at lederne fremstår som en samlet enhet utad – finne rolleoverlapp, utforske delt rollerom
3. Forankring og rollemodeller i toppledelsen: Når prost og kirkeverge som lokale toppledere selv utøver samledelse og prioriterer dette i organisasjonen, fungerer de som viktige rollemodeller som gir prosessen legitimitet
4. Felles fokus på kirkens oppdrag og strategi: Enighet om retning og prioriteringer – ofte beskrevet som å «dra lasset sammen» – skaper synergi og sikrer at ressursene brukes mest mulig effektivt for å nå menighetens mål
5. Bevisstgjøring gjennom utviklingsprosjekter: Systematisk refleksjon over lederroller og bruk av konkrete verktøy (samledelsesmatriser, kommunikasjon, refleksjon over samledelsespraksis) hjelper lederne å bevege seg fra en pålagt duo til en velfungerende, gjensidig avhengig dyade

Fem barrierer for samledelse

1. To arbeidsgiverlinjer: Den strukturelle todelingen skaper naturlige skiller som kan føre til «energilekkasje» og maktkamper
2. Tidspress og mangel på felles tid: En travel arbeidshverdag gjør at ledere nedprioriterer tiden som kreves for nødvendig koordinering og strategisk samhandling
3. Sterk profesjonsautonomi og «småkongekultur»: En tradisjonell kultur for individuell frihet kan føre til at ansatte opererer uten samordning, eller at de forsøker å spille lederne ut mot hverandre
4. Sektorisering og geografisk avstand: utfordringer knyttet til deltidsstillinger, mye fravær og fysisk avstand mellom ulike kontorsteder gjør det vanskelig å opprettholde en løpende og uformell informasjonsflyt
5. Rolleklarhet og manglende innsikt i den andres jobb: Hvis lederne ikke forstår hverandres spesifikke mandat og oppgaver, kan de ende opp som «satellitter» som opererer uavhengig av hverandre, noe som skaper ineffektivitet og misforståelser

Spørsmål

1. Hvilke samledelsespraksiser fungerer godt hos oss?
2. Hvilke samledelsespraksiser *ønsker* vi å utvikle videre?
3. Hvilke samledelsespraksiser er *realistisk* å utvikle videre?
4. Hvilke faktorer må til for å styrke samledelse?

Litteratur

- Jacobsen, D.Y. og Vabo, S.I. (2024). *Koordinering, samordning og samarbeid*. Fagbokforlaget.
- Sirris, S. (2022). *Profesjon og ledelse i Den norske kirke. Organisering av arbeid i en kirke i endring*. Cappelen Damm Akademisk.
- Sirris, S. (2025). Å ro i samme retning: Rolleforståelse og samledelse mellom to arbeidsgiverlinjer i Den norske kirke. *Tidsskrift for praktisk teologi*, 42(2), 69-92.
- Sirris, S. (2025). Samledelse på tre arenaer: Ledelsesutvikling som samskapt læring i en organisasjon med to arbeidsgiverlinjer. *Scandinavian Journal for Leadership and Theology*, 12, 174-195.
- Wadel, C. C. (2017). Samhandling i delt ledelse og profesjonalisering av ledelse. *Tidsskrift for arbeidsliv*, 19(3), 46-64.

